

Euroopa Prokuratuur

EL maksumaksjate kaitsmine kelmuste ja korrupsiooni eest

Euroopa Prokuratuur on Liidu uus asutus, mis vastutab EL eelarve vastu suunatud kuritegude kriminaaluurimiste ja nendes süüdistuste esitamise eest. Alustades tegevust eeldatavalt 2020. aasta lõpul, tugevdab Euroopa Prokuratuur liidu võimekust kaitsta maksumaksjate raha.

500 MILJONIT EUR

Hinnanguline EL eelarvele pettustega tekitatud aastal 2017.

MIDA SAAB EUROOPA PROKURATUUR TEHA?

Euroopa Prokuratuur on esimene riikideülene prokuratuur. Ta uurib ja esitab süüdistuse pettustes ja teistes kuritegudes, mis mõjutavad EL finantshuve (finantskuriteod nagu sätestatud direktiivis (EL) 2017/1371):

- » tulude ja kuludega seonduvad pettused;

- » käibemaksuga seonduvad pettused (niivõrd, kui need on seotud kahe või enama liikmesriigi territooriumiga ja kogukahju on vähemalt 10 miljonit EUR);
- » EL eelarve petturlikust ärakasutamisesest pärinevate varade rahapesu;
- » aktiivne ja passiivne korrupsioon või seadusevastane omastamine, mis mõjutab EL finantshuve;
- » osalemine kuritegelikus ühenduses, kui selle tegevuse kese on suunatud kuritegude toimepanemisele EL eelarve vastu.

Euroopa Prokuratuur uurib ja esitab süüdistuse ka kõigis teistes ebaseaduslikes tegevustes, mis on 'lahutamatu seotud' EL eelarve vastu suunatud kuritegudega.

KUIDAS EUROOPA PROKURATUUR TÖÖTAB?

Üks sõltumatu asutus

Euroopa Prokuratuur tegutseb ühtse asutusena, mida juhivad Euroopa peaprokurör, kes töötab koos ühe Euroopa prokuröriga igast osalevast EL liikmesriigist. Vähemalt kaks Euroopa delegaatprokuröri tegutsevad iga liikmesriigi õigussüsteemis ja töötavad tihedas koostöös keskasutusega, mis asub Luxembourgis. Euroopa Prokuratuuri sõltumatus on tema edukuse seisukohast

võtmetähtsusega: asutus ei ole osa EL institutsioonidest ega võta neilt ega siseriiklikelt ametiasutustelt juhiseid.

Teabe saamine

Pädevad siseriiklikud ametiasutused peavad teavitama Euroopa Prokuratuuri kõigist faktidest, mis võivad kujutada endast tema mandaadi hulka kuuluvat süütegu. Euroopa Prokuratuur saab koguda infot uurimise alustamiseks ka teistest allikatest või proaktiivsel teel, nagu seda peavoolumeediast, eraõiguslikelt isikutelt või vilepuhujatelt.

Uurimised ja süüdistuste esitamine

Reeglina tegeleb asjaga selle liikmesriigi, kus väidetav süütegu toime pandi, Euroopa delegaatprokurör. Euroopa delegaatprokurörid töötavad sama liikmesriigi Euroopa prokuröri järelevalve all alalised koja nimel, mis monitoorib ja juhivad Euroopa delegaatprokuröri poolt teostatavaid uurimisi ja süüdistuste esitamisi.

Euroopa Prokuratuur esitab kriminaalasjad siseriiklikele kohtutele.

Märkimisväärsed volitused

Lisaks juba riigisisese õigusega samalaadsetes siseriiklikes asjades prokuröridele kättesaadavaks tehtud uurimismeetmetele, saab asjaga tegelev Euroopa

EUROOPA PROKURATUURI PÕHILINE STATISTIKA

Kesktaasand: **Luxembourg**

Eeldatav alguskuupäev: **2020. aasta lõpp**

**Väikseim tekitatud kahju
10 000+ EUR**

EL rahalisi vahendeid puudutavad pettused
(mõnede eranditega alla 10.000 EUR)

10 000 000+ EUR

Piiriülesed käibemaksupettused

delegaatprokurör nõuda või taotleda teisi meetmeid, nagu kriminaaltulu külmutamist või elektroonilise teabe pealtkuulamist. Neid meetmeid saab nõuda asjades, kus nende eest määratav karistuse maksimummäär on vähemalt neli aastat vanglakaristust.

Teise liikmesriigi Euroopa delegaatprokuröri poolt taotletav isiku üleandmine toimub tavapärase Euroopa vahistamismääruse alusel.

Horizontaalsed suhted

Erandlikel asjaoludel võib kriminaalasja ümber jaotada teisele Euroopa delegaatprokurörile samast liikmesriigist. Erandjuhtudel võib järelevalvet teostav Euroopa prokurör läbi viia uurimise oma päritoluliikmesriigis isiklikult.

Alalise koja volitused

Alalised koad monitoorivad ja juhivad Euroopa delegaatprokuröride poolt läbiviidavaid uurimisi ja kohtusse saatmisi ning eesmärgil on neil mitmeid otsustusõigusi. Näiteks, kui uurimine on lõpetatud, otsustab pädev alaline koda

Euroopa delegaatprokuröri poolt ette pandud otsuse kavandi alusel, kas esitada süüdistus siseriiklikus kohtus või kaaluda kriminaalasja saatmist kohtusse, kriminaalasi lõpetada või kohaldada lihtsustatud menetlust siseriikliku õiguse järgi (s.t. kokkuleppemenetlust).

Alaline koda võib kriminaalasja asjaga tegeleva Euroopa delegaatprokuröri poolt esitatud aruande põhjal lõpetada, kui süüdistuse esitamine muutub võimatuks asjakohaste tõendite puudumise, aegumistähtaja, *ne bis in idem*, amnestia või immuniteedi, jne. tõttu. See ei välista täiendavate uurimiste läbiviimist uute asjaolude ilmnemisel, mis ei olnud Euroopa Prokuratuurile teada asja lõpetamise üle otsustamise ajal.

Kohtusse saadetavad asjad

Kui asi on toodud pädeva siseriikliku kohtu ette, tegeleb asjaga Euroopa delegaatprokurör, arvestades kohaldatavat riigisisest õigust ja kooskõlas Euroopa Prokuratuuri määrusega.

Liikmesriikides, kus on paigas lihtsustatud menetluse süsteem (nagu kokkuleppemenetlus), kohaldub ka siseriiklik õigus.

KODANIKE KAITSMINE

Euroopa Prokuratuuri määrus sisaldab kõigi kodanike huvides mitmeid kaitsemeetmeid kahtlustatavate, tunnistajate ja kannatanute suhtes õiguspärasuse ja EL õigusega kooskõllalisuse tagamiseks, tema uurimiste kohtuliku läbivaatuse võimaluse. Euroopa Prokuratuur peab austama Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (CFREU), kui

ka EL õigusest tulenevate õiguste kaitset, nagu seda õigus kaitsjale ja õigus vaikida. Veel enam, Euroopa Prokuratuuri menetlustesse kaasatud kahtlustatavatel ja süüdistatavatel on kõik protseduurilised õigused, mis neil on antud siseriikliku õiguse järgi.

Õigusemõistmise ülevaade

Euroopa Prokuratuuri uurimistoimingutele kohaldub kohtuliku kontrolli mehhanism, mis leiab aset nende liikmesriikide, kus Euroopa Prokuratuuri tegevust läbi viiakse, siseriiklike kohtute ees.

Samuti on Euroopa Liidu Kohtul jurisdiktsioon anda esialgseid sisulisi eelotsuseid, mis puudutavad Euroopa Prokuratuuri menetlustoimingute õiguspärasuse küsimusi, Euroopa Prokuratuuri määruse tõlgendamist ja võimalikke pädevusega seonduvaid konflikte siseriiklike ametivõimudega.

Partnerid

Euroopa Prokuratuur on uus asutus võitluses pettustega: Eurojust, OLAF ja Europol säilitavad oma praegused rollid Liidu eelarve kaitset ning teevad Euroopa Prokuratuuriga tihedat koostööd. Euroopa Prokuratuur teeb koostööd samuti liikmesriikidega, kes selles ei osale.

Veel

Euroopa Prokuratuuri tutvustus

https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/networks-and-bodies-supporting-judicial-cooperation/european-public-prosecutors-office_en

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus

Jälgi meid

[f https://www.facebook.com/EUJustice/](https://www.facebook.com/EUJustice/)
[t https://twitter.com/EU_Justice](https://twitter.com/EU_Justice)

Fotod: © AdobeStock, Arens
© AdobeStock, Marco Scisetti
© AdobeStock, Iliya Mitskavets

© Euroopa Liit, 2019
Dokument on tõlgitud Eesti Prokuratuuri poolt
koostöös Euroopa Justiitskoolitusvõrgustikuga (EJTN).